

258

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 1 października 1966 r.

o postępowaniu przy zabezpieczaniu spadku i przy sporządzaniu spisu inwentarza.

Na podstawie art. 639 Kodeksu postępowania cywilnego zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.**Przepisy ogólne.**

§ 1. 1. Postanowienie o zabezpieczeniu spadku oraz postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza wykonuje państwowe biuro notarialne, które je wydało. Biuro to może jednak zlecić wykonanie postanowienia komornikowi, w którego okręgu znajdują się rzeczy podlegające zabezpieczeniu lub wciągnięciu do spisu inwentarza; zlecenie to zamieszcza się w treści postanowienia.

2. Postanowienie, które ma być wykonane przez komornika, powinno być zaopatrzone w wzmiankę o jego wykonalności. Wzmiankę tę zamieszcza się na odpisie postanowienia doręczanym wnioskodawcy, a gdy postanowienie podlega wykonaniu z urzędu — na odpisie przekazywanym do wykonania komornikowi.

§ 2. 1. Przy wykonywaniu przez komornika postanowień określonych w § 1 ust. 1 nadzór nad czynnościami komornika sprawuje państwowe biuro notarialne, które wydało postanowienie.

2. Na czynności komornika mogą być wniesione zarzuty do państwowego biura notarialnego. Zarzut wnosi się do biura w ciągu 7 dni od dokonania czynności, a jeżeli osoba, która wnosi zarzuty, nie była obecna przy dokonaniu czynności ani nie była powiadomiona o terminie dokonania — w ciągu 7 dni od powzięcia wiadomości o dokonaniu czynności. Zarzuty mogą być wniesione również na odmowę dokonania czynności.

§ 3. 1. Spisania majątku ruchomego w toku zabezpieczenia spadku lub sporządzania spisu inwentarza dokonuje

się w obecności dwóch świadków, powołanych przez organ wykonujący postanowienie.

2. Z dokonanej czynności sporządza się protokół, który podpisują wszyscy obecni. Odmowę lub niemożność podpisania stwierdza się w protokole. Protokół sporządza się w dwóch egzemplarzach.

3. W protokole zamieszcza się również istotne dla sprawy oświadczenia osób, których obecność przy dokonywanej czynności jest dopuszczalna, oraz oświadczenie osób trzecich zgłaszających swoje prawa do przedmiotów objętych spisem.

§ 4. Po wykonaniu postanowienia komornik przesyła akta biura, które zleciło mu tę czynność.

§ 5. 1. Jeżeli postanowienie o zabezpieczeniu spadku lub o sporządzeniu spisu inwentarza wydane zostało z urzędu lub na wniosek osoby nie mającej obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, koszty związane z jego wykonaniem ściąga się z majątku spadkowego.

2. Państwowe biuro notarialne może w celu zaspokojenia należności z tytułu kosztów pobrac odpowiednią sumę z pieniędzy spadkowych złożonych do depozytu sądowego lub z wkładu oszczędnościowego spadkodawcy za przedłożeniem książeczki oszczędnościowej, chyba że wypłata wkładu jest zależna od podania zastrzeżonego hasła, a hasło to nie jest znane. Państwowe biuro notarialne może również zarządzić sprzedaż odpowiedniej części ruchomego majątku spadkowego, oznaczając przy tym sposób sprzedaży. Dokonanie sprzedaży może być zleczone komornikowi.

§ 6. Przy wykonywaniu postanowień o zabezpieczeniu spadku lub o sporządzeniu spisu inwentarza w sprawach nieunormowanych odmiennie stosuje się odpowiednio przepisy tytułu I księgi drugiej, części drugiej Kodeksu postępowania cywilnego.

Rozdział 2.

Zabezpieczenie spadku.

§ 7. Osoba zgłaszająca wniosek o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu spadku powinna uprawdopodobnić, że grozi naruszenie rzeczy lub praw pozostałych po spadkodawcy.

§ 8. 1. Państwowe biuro notarialne może zastosować środki zabezpieczenia inne aniżeli wymienione w art. 636 Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli wymaga tego rodzaj rzeczy lub praw objętych zabezpieczeniem.

2. Jeżeli wykonywane przez komornika postanowienie o zabezpieczeniu nie określa środka zabezpieczenia, stosuje on środki wymienione w art. 636 Kodeksu postępowania cywilnego, a o potrzebie zastosowania innych środków zawiadania biuro, które wydało postanowienie.

3. Ustanowienie zarządu tymczasowego może nastąpić, jeżeli w skład spadku wchodzi warsztat rzemieślniczy, gospodarstwo rolne, przedsiębiorstwo lub inne prawo majątkowe wymagające zabezpieczenia przez ustanowienie zarządu. Jeżeli zachodzi tylko potrzeba strzeżenia nieruchomości, wyznacza się dozorcę.

§ 9. 1. Do zarządcy tymczasowego i dozorcę ustanowionych w toku postępowania o zabezpieczeniu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o dozorcę i zarządcie w toku egzekucji. Państwowe biuro notarialne, które wydało postanowienie o zabezpieczeniu, wykonuje nadzór nad czynnościami dozorcę i zarządcy tymczasowego oraz określa ich wynagrodzenie.

2. W razie potrzeby organ, który wyznaczył dozorcę lub tymczasowego zarządcę, wyda mu z pieniędzy spadkowych odpowiednią sumę na niezbędne wydatki, a także zaświadczenie, potwierdzające, że pełni obowiązki dozorcę lub tymczasowego zarządcy. Przepis § 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 10. Przy spisaniu majątku ruchomego mogą być obecne osoby, które mają prawo zgłosić wniosek o zabezpieczenie. Nieobecność tych osób nie wstrzymuje wykonania czynności.

§ 11. 1. Organ wykonujący postanowienie powinien w razie potrzeby zastosować tymczasowe środki zapobiegające usunięciu ruchomości przed ich spisaniem. W szczególności może dokonać ich opieczętowania, jeżeli napotka przeszkody przy przystąpieniu do czynności lub gdy odracza dalszy ciąg czynności.

2. Opieczętowanie może zarządzić też państwowe biuro notarialne, jeżeli wniesiono zarzuty na czynności komornika.

§ 12. 1. Nie podlegają opieczętowaniu rzeczy codziennego użytku niezbędne dla osób uprawnionych do pozostania w mieszkaniu spadkodawcy (art. 923 § 1 Kodeksu cywilnego), jak również rzeczy, które ze względu na swe właściwości nie mogą być opieczętowane.

2. Od opieczętowania mogą być wyłączone rzeczy, do których osoba trzecia zgłosiła i uprawdopodobniła swoje prawa.

§ 13. 1. Zdjęcia pieczęci dokonuje z urzędu organ, który je nałożył. Przy zdjęciu ich mogą być obecne osoby, które mają prawo zgłosić wniosek o zabezpieczenie. Ze zdjęcia pieczęci sporządza się protokół.

2. Państwowe biuro notarialne może upoważnić do zdjęcia pieczęci osobę, która jest uprawniona do objęcia rzeczy opieczętowanej. W wypadku takim nie sporządza się protokołu zdjęcia pieczęci.

§ 14. 1. Znalezionych przy dokonywaniu spisu zamkniętych paczek nie otwiera się, tylko się je opieczętuje, zaznaczając w protokole stan opakowania.

2. Papiery, dokumenty i przedmioty o drobnej wartości nie wymagają szczegółowego opisu, lecz mogą być umieszczone łącznie w opieczętowanych opakowaniach. Nie dotyczy to testamentów oraz dokumentów mogących stanowić dowód uprawnień.

§ 15. 1. Do depozytu sądowego składa się: obiegowe pieniądze polskie, pieniądze zagraniczne, złote monety, kruszce szlachetne i wyroby z tych kruszców, drogie kamienie i inne kosztowności, papiery wartościowe oraz książeczki oszczędnościowe. O złożeniu do depozytu sądowego książeczki oszczędnościowej powiadamia się właściwy oddział Powszechnej Kasy Oszczędności, podając numer książeczki, stan oszczędności oraz imię i nazwisko wkładcy. Jeżeli książeczka opiewa na okaziciela, należy to stwierdzić w powiadomieniu.

2. Kosztowności mogą być również oddane na przechowanie dozorcę.

3. Złożenie książeczki oszczędnościowej do depozytu sądowego nie narusza uprawnień wynikających z art. 39 prawa bankowego (Dz. U. z 1960 r. Nr 20, poz. 121 i z 1964 r. Nr 8, poz. 50).

§ 16. Jeżeli w skład spadku wchodzi ruchomości ulegające łatwo zepsuciu, państwowe biuro notarialne może zarządzić ich sprzedaż oznaczając przy tym sposób sprzedaży. Uzyskane ze sprzedaży pieniądze składa się do depozytu sądowego. Dokonanie sprzedaży może być zlecone komornikowi również w wypadkach, gdy biuro samo wykonuje postanowienie.

§ 17. Dokumenty i rzeczy, które znajdowały się we władaniu spadkodawcy z tytułu sprawowania przez niego funkcji państwowych lub społecznych, oddaje się właściwemu organowi.

§ 18. 1. Z pieniędzy spadkowych organ wykonujący postanowienie o zabezpieczeniu wyda w razie potrzeby członkowi rodziny spadkodawcy, a gdyby to nie było możliwe, domownikowi spadkodawcy albo innej odpowiedniej osobie, sumę potrzebną na koszty pogrzebu spadkodawcy.

2. Przepis § 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio. Przepisu tego nie stosuje się w razie zgłoszenia się spadkobiercy legitymującego się postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku w celu objęcia spadku albo w razie powzięcia przez biuro wiadomości o powołaniu wykonawcy testamentu lub ustanowieniu kuratora spadku.

§ 19. Organ wykonujący postanowienie o zabezpieczeniu może z pieniędzy spadkowych pozostawić członkom rodziny spadkodawcy, którzy w czasie jego śmierci z nim mieszkali i byli na jego utrzymaniu, odpowiednie kwoty na ich utrzymanie przez czas nie dłuższy niż jeden miesiąc.

§ 20. Państwowe biuro notarialne może w razie potrzeby zmienić zastosowane środki zabezpieczenia.

§ 21. 1. Państwowe biuro notarialne uchyli z urzędu zabezpieczenie, jeżeli ustała potrzeba zabezpieczenia, a w szczególności jeżeli zgłosi się spadkobierca legitymujący się postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku w celu objęcia spadku lub wykonawca testamentu albo kurator spadku — w celu przejęcia zarządu majątkiem spadkowym.

2. Postanowienie o uchyleniu zabezpieczenia staje się skuteczne lub wykonalne dopiero po uprawomocnieniu się

§ 22. Państwowe biuro notarialne, które nie jest biurem spadku, zawiadamia biuro spadku o dokonaniu zabezpieczenia, o jego uchyleniu oraz o zmianie środka zabezpieczenia, przysyłając mu odpisy postanowień wydanych w tym przedmiocie. Jeżeli środki zabezpieczenia nie są określone w postanowieniu, należy w zawiadomieniu o dokonanym zabezpieczeniu wskazać zastosowane środki. Biuru spadku przesyła się również odpis protokołu sporządzonego stosownie do przepisu § 3.

§ 23. 1. Jeżeli rzeczy pozostałe po osobie zmarłej na statku morskim zostały stosownie do przepisu art. 89 Kodeksu morskiego (Dz. U. z 1961 r. Nr 58, poz. 318) zabezpieczone przez kapitana statku, przepisy rozporządzenia stosuje się do wszelkich dalszych czynności odnoszących się do tych rzeczy od chwili przekazania aktu zabezpieczenia państwowemu biuru notarialnemu w siedzibie sądu powiatowego lub jego wydziału zamiejscowego, właściwego dla pierwszego portu polskiego, do którego statek zawinął.

2. W razie ustalenia, że zabezpieczone rzeczy znajdują się w innym okręgu, biuro, które otrzymało akt zabezpieczenia, przekazuje go państwowemu biuru notarialnemu w siedzibie sądu powiatowego lub jego wydziału zamiejscowego, w którego okręgu rzeczy się znajdują.

3. Zastosowanie dodatkowych środków zabezpieczenia, jeżeli zabezpieczenie dokonane przez kapitana statku jest nie wystarczające, powinno nastąpić z urzędu.

4. Jeżeli kapitan statku oddał zabezpieczone rzeczy pod dozór, nadzór nad czynnościami dozorczy wykonuje biuro właściwe ze względu na miejsce, w którym rzeczy się znajdują, i ono określa jego wynagrodzenie.

§ 24. Jeżeli ze względu na grożące niebezpieczeństwo usunięcia, uszkodzenia lub zniszczenia rzeczy, które w chwili otwarcia spadku były we władaniu spadkodawcy, zastosowane zostały przez właściwy organ prezydium rady narodowej niezbędne środki tymczasowe, państwowe biuro notarialne po otrzymaniu wiadomości o zastosowaniu takich środków dokona zabezpieczenia tych rzeczy z urzędu.

Rozdział 3.

Spis inwentarza.

§ 25. Wniosek o sporządzenie spisu inwentarza może być zgłoszony bezpośrednio komornikowi, który byłby właściwy do wykonania postanowienia biura spadku o sporządzeniu spisu inwentarza. W tym wypadku komornik przystąpi niezwłocznie do spisu zawiadamiając o tym biuro spadku, które wyda postanowienie o sporządzeniu spisu. Jeżeli postanowienie takie nie zostanie wydane, spis dokonany przez komornika nie ma znaczenia prawnego.

§ 26. Jeżeli spisu żąda wierzyciel, biuro spadku postanowi dokonanie spisu w miarę możliwości po wysłuchaniu spadkobiercy.

§ 27. O terminie spisu inwentarza zawiadamia się wnioskodawcę i spadkobiercę, jeżeli jego miejsce zamieszkania jest znane, a ponadto wykonawcę testamentu, kuratora spadku, dozorcę i zarządcę tymczasowego, jeżeli byli ustanowieni. Nieprzybycie tych osób nie wstrzymuje czynności.

§ 28. 1. Do spisu inwentarza wciąga się majątek spadkodawcy z zaznaczeniem wartości każdego przedmiotu, jak również długi spadku. W spisie inwentarza wykazuje się też wartość czystego spadku z uwzględnieniem wartości rzeczy i praw spornych.

2. Przy sporządzaniu spisu inwentarza stosuje się odpowiednio przepisy o opisie i oszacowaniu w toku egzekucji. Oszacowanie gospodarstwa rolnego następuje stosownie do przepisu art. 1078 Kodeksu cywilnego.

§ 29. Organ dokonujący spisu inwentarza ustala z urzędu, jakie przedmioty powinny być wciągnięte do spisu.

§ 30. W razie potrzeby wciągnięcia do spisu rzeczy znajdujących się w innym okręgu, biuro spadku może zwrócić się o dokonanie potrzebnych czynności do państwowego biura notarialnego w siedzibie sądu powiatowego lub jego wydziału zamiejscowego, w którego okręgu rzeczy się znajdują.

§ 31. 1. Wciągnięte do spisu inwentarza ruchomości i nieruchomości pozostawia się w posiadaniu spadkobiercy. Nie dotyczy to przedmiotów złożonych do depozytu sądowego.

2. Jeżeli wszyscy spadkobiercy są nieobecni albo jeżeli między spadkobiercami zachodzą spory co do pozostawienia majątku spadkowego w posiadaniu jednego lub kilku z nich — biuro spadku wyda zarządzenie, czy i któremu ze spadkobierców pozostawić w posiadaniu majątek spadkowy, które rzeczy złożyć do depozytu sądowego albo które z nich oddać dozorczy lub zarządcy tymczasowemu, zgodnie z przepisami o zabezpieczeniu spadku.

§ 32. W razie ujawnienia majątku lub długu nie wciągniętego do spisu inwentarza może nastąpić uzupełnienie spisu inwentarza. W wypadkach, w których postanowienie o spisaniu inwentarza wydaje się z urzędu, postanowienie o uzupełnieniu spisu wydaje się również z urzędu.

Rozdział 4.

Przepisy końcowe.

§ 33. Jeżeli w siedzibie sądu powiatowego lub jego wydziału zamiejscowego nie ma państwowego biura notarialnego, sąd wydaje na podstawie art. XIII Przepisów wprowadzających Kodeks postępowania cywilnego postanowienie o zabezpieczeniu spadku lub spisie inwentarza, stosując odpowiednio przepisy rozporządzenia. Wykonanie tego postanowienia należy do komornika.

§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: w z. K. Świtala